

9^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΤΟ ΚΛΕΦΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ **1821**

*«Τ' αντρειωμένου τ' ἄρματα δεν
πρέπει να πουλιώνται, μον'
πρέπει τους σ' την εκκλησιά κ'
εκεί να λειτουργιώνται»*

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΖΗΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Διακόσια χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση συμπληρώθηκαν το 2021 και τα κείμενα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας μας έδωσαν τη δυνατότητα να μελετήσουμε μορφές της ζωής και του αγώνα των επαναστατών . Αφόρμησή μας τα δημοτικά τραγούδια των σχολικών εγχειριδίων και σταθμός μας τα κλέφτικα τραγούδια.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΑΜΕ:

- 1) Το δημοτικό τραγούδι, τα χαρακτηριστικά του, η σημασία του τον καιρό της σύνθεσής του, η αξία του.
- 2) Η ζωή και η δράση των κλεφτών και αρματολών.
- 3) Τα κλέφτικα τραγούδια και η προσφορά τους στον αγώνα της ανεξαρτησίας.

« Στις πιο δύσκολες στιγμές της ιστορίας, στις πιο ανελεύθερες συνθήκες, μπροστά στις πιο μεγάλες απώλειες, τα τραγούδια κράτησαν και τόνωσαν το όραμα και τη λαχτάρα της λευτεριάς, εμφύσησαν δύναμη για αγώνα, πίστη σε αξίες και ιδεώδη ξεχασμένα, αναβάθμισαν την αυτοεκτίμηση των ηττημένων.» (Μιράντα Τερζοπούλου)

4) Τα χαρακτηριστικά των δημοτικών τραγουδιών.

"Πλην της αρχαίας απλότητας και λιτότητας παρατηρούμεν και ακραιφνές νεωτερικόν πάθος και σθένος ακαταδάμαστον εις τα δημοτικά τραγούδια, οπού η γλώσσα είναι έμπλεως ορμής προς απόσεισιν του ξενικού ζυγού και αδιαλλάκτου μίσους προς τους απίστους μουσουλμάνους. Τα κλέφτικα τραγούδια νομίζεις πως είναι χείμαρροι αφρισμένοι, εκρέοντες όχι από ανθρώπινα χείλη, αλλ' από τους βράχους της Οίτης και του Ολύμπου".
(Κ. Mendelsohn Bartholdy)

Στο 4^ο στάδιο της εργασίας μας χωριστήκαμε σε ομάδες και κάθε ομάδα ανέλαβε να μελετήσει διαφορετικά δημοτικά τραγούδια. Οι θεματικές ενότητες ήταν τρεις με τα παρακάτω θέματα καθεμιά:

- A) Ποιες πληροφορίες για τους κλέφτες της τουρκοκρατίας μπορείτε να αντλήσετε από τα κλέφτικα τραγούδια σχετικά με τη ζωή τους (την κατοικία τους, το ημερήσιο πρόγραμμα τους, τα όπλα τους, τις χαρές τους, τα προβλήματα, τις λύπες τους).
- B) Πώς παρουσιάζεται και πώς «συμπεριφέρεται» η φύση (όλα τα στοιχεία της, για παράδειγμα, φυτά, ζώα, βουνα, ήλιος, θάλασσα, ποτάμια κ.ά.) μέσα στα κλέφτικα τραγούδια

- *Γ) Η στάση των κλεφτών απέναντι στο θάνατο και η σχέση τους με τα όπλα τους.*
- Τα συμπεράσματά μας τα καταγράψαμε και τα παρουσιάσαμε σε *πόστερ που δημιουργήσαμε με ή χωρίς τη βοήθεια της τεχνολογίας.*

ΚΛΕΦΤΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

Η ζωή των κλεφτών ήταν πολύ δύσκολη. Ζούσαν στα βουνά. Όλη την ημέρα πολεμούσαν και το βράδυ καραούλι. (Στιχ. Μιαύρη ζωή που κάνουμε εμείς οι μαύροι κλέφτες.)

Ξημερώματα κοιμόντουσαν με τα κarioφιλια και τα σπαθιά αγκαλιά, για να είναι σε ετοιμότητα. (Στιχ. Το χέρι μου προσκέφαλο και το σπαθί μου στρώμα.)

Τα κλεφτόπουλα έπαιζαν, νελούσαν, σουβλιζοντας αρνιά. Φροντίζαν τα άρματα, τρώζιζαν τα σπαθιά, παρακαλώντας να γλιτώσουν ακόμη μία φορά. (Στιχ. Παίζζουν και γλεντζάν και ρήζουν ς το σημάδι.)

Σκέφνονταν να τα παρατήσουν, αλλά θα τους έλεγαν δειλιούς. Προτιμούσαν να ζουν στα βουνά, από το να χάσουν την ελευθερία, την πίστη και την ταυτότητα. Περίμεναν να έρθει η άνοιξη, να ανέβουν στα βουνά οι Βάλαχοι, να ακούσουν την μουσική τους και να δουν...

φες πολεμούσανε. Έπαιζαν, γλεντούσαν, αναν εξάσκηση στο σημάδι και έψηναν αρνιά. Καβαρίζανε τα όπλα τους (μουν, γ' έγραφα συγκοιμάτε και το σπαθί ροχάει) ατέβανον στα χωριά και έκλεβαν ή παρταν ομήρους για να πάρουν λύτρα. πτεντακόστα δυο φλασιριά για ξεγορά του σ'ήρου)

Τα όπλα τους ήταν τα κarioφιλια και τα τουφέκια. (τουφέκι μου περιήρανο σπαθί μου παιζέμενο) Τα μικρά κλεφτόπουλα είχαν τα όπλα για παιχνίδι, τα προσέχανε και τα αγαπούσανε γιατί τους έσωζάν τη ζωή.

Οι κλέφτες και τα κλεφτόπουλα είχαν ανάμικτα συναισθήματα. Η χαρά διαδεχόταν τη λύπη. Όπως οι επαχές διαδέχονται η μια την άλλη. Ήταν χαρούμενοι την άνοιξη όταν συναντούσαν κόσμο και ενωίδαν λύπη όταν κάποιος πέθανε. Ένωιδαν φόβο και ταμπούρινονταν μέσα στη μονή Σέκου (καλύπτεσ ως βαστάζουμε ο αυτό το μοναστήρι) και αγωνία γιατί περίμεναν βοήθεια από τη Ρωσία που δεν ερχόταν. Τέλος ήταν γενναίοι και υπερήφανοι (μπατα μου φαίνεται νήρηπτή κι ο κόρμας θα μέλασε)

Οι κλέφτες δεν ζούσαν φυσιολογική ζωή και οι σκέψεις τους ήταν σχετικές με το αν και πως θα ζήσουν και θα επιβιώσουν. (μπαση, μπαση, μπαση ζωή που κάνουμε). Σκέφτονταν τον τρόπο που τους αντιμετώπιζαν οι άλλοι άνθρωποι.

Οι κλέφτες πάνω στα βουνά έβλεπαν τις αλλαγές της φύσης και αντιμετώπιζαν τις δυσκολίες. Το χειμώνα κρού και έλεμψη φανήτου, και το καλοκαίρι περισσότερες μάχες, αναβειμα τα τα βουνά με τα φουκαλι ποζούου)

Οι συνθήκες διαβίωσης των κλεφτών ήταν πολύ άσχημες. Αυτό συνέβαινε γιατί βρίσκονταν διαρκώς σε επιφυλακή. Κοιμόντουσαν ελάχιστα πάνω στα κακοτραγάλια εδάφη αγκαλιά με τα όπλα τους (το χέρι μου προσκέφαλο και το σπαθί μου στρώμα)

Τα βράδια φυλούσανε σκοπιές και τις

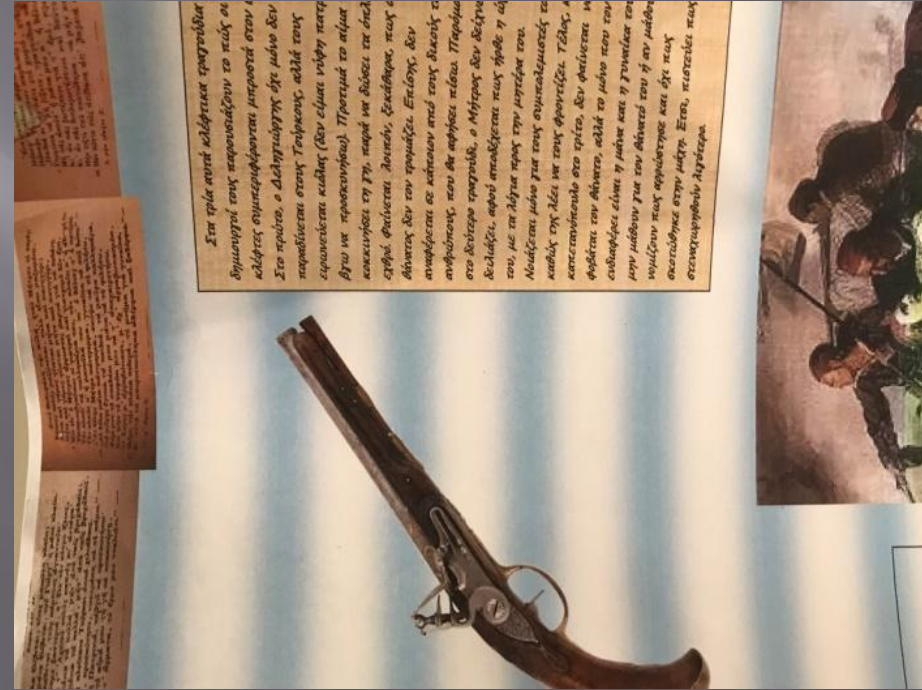

Οι κλέφτες και τα κλεφτόπουλα είχαν ανάμικτα συναισθήματα. Η χαρά διαδεχόταν τη λύπη. Όπως οι επαχές διαδέχονται η μια την άλλη. Ήταν χαρούμενοι την άνοιξη όταν συναντούσαν κόσμο και ενωίδαν λύπη όταν κάποιος πέθανε. Ένωιδαν φόβο και ταμπούρινονταν μέσα στη μονή Σέκου (καλύπτεσ ως βαστάζουμε ο αυτό το μοναστήρι) και αγωνία γιατί περίμεναν βοήθεια από τη Ρωσία που δεν ερχόταν. Τέλος ήταν γενναίοι και υπερήφανοι (μπατα μου φαίνεται νήρηπτή κι ο κόρμας θα μέλασε)

Οι κλέφτες πάνω στα βουνά έβλεπαν τις αλλαγές της φύσης και αντιμετώπιζαν τις δυσκολίες. Το χειμώνα κρού και έλεμψη φανήτου, και το καλοκαίρι περισσότερες μάχες, αναβειμα τα τα βουνά με τα φουκαλι ποζούου)

μας έδωσαν τη δυνατότητα να ξεδιπλώσουμε τη δημιουργικότητά μας...

« Καμιά επανάσταση, ούτε στην τέχνη, ούτε στη ζωή δεν έχει περισσότερες ελπίδες, από κείνη που χρησιμοποιεί για ορμητήριο της την παράδοση» επισημαίνει ο Οδυσσέας Ελύτης και τα λόγια του μας τα επιβεβαίωσαν τα κλέφτικα τραγούδια, που κατά τη διάρκεια της επανάστασης του 1821, όχι μόνο ύμνησαν, αλλά και τόνωσαν την εθνική συνείδηση και το αδούλωτο φρόνημα των Ελλήνων αγωνιστών.